

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni.
V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 19. avgusta 1900.

List 33.

Sedemdesetletniku

cesarju Fran Josipu I.,
18. avgusta 1900.

1830

1900

Na zemlji sedemkrat deset
Dovršil si življenja let;
Nad petdeset si nam vladar:
Mogočni Avstriji si car.

Pri knežjem svetu moder član,
Kot vernik cerkvi zvesto vdan,
Kot človek mehkega srca
Osebnost si Ti ljubljena.

Solze, ki ljudstva je lijo,
Zbrisaval lastno si roko;
Nikogar, ki vihar ga strl,
Podložnih nisi bil prezrl.

Dobrotnost tovaršévala
Do dne Ti je današnjega;
Ne eden vladajočih je
Usmiljenca dosegel Te.

In tug brezbroj neba Gospod
Odredil Ti je vsepovsod,
A duše upognila ni
Ne ena Ti jeklenosti.

Preveč se zdi nam Tvojih let.
Bojimo se, da bi nam vzet
Prezgodaj nebi bil od tod,
Kjer Tvoj slavi Te slednji rod.

Zato ta hin se milijon
Prošnja glasi pred Božji tron;
Zato do neba klic doni:
Naj dolgo car nam še živi!

O sedemdesetletnici

Njega Velikanstva našega presvitlega cesarja
Fran Josipa I.

Številka 70 je jako pomembna v sv. pismu. Bere se, da so Egipčani 70 dni obžalovali Jožefa, namestnega kralja. Mozes je postavil 70 starašin ljudstvu za sodnike. 72 (po grškem tekstu 70) je bilo Kristovih učencev. In 70 kardinalov ima danes sedeže v najvišjem starešinstvu svete katoliške cerkve. — 70 življenjskih let je pa tudi važna postojanka v človeškem bitju, kakor prav govori kraljevi pesnik David (Ps. 89, 9—10): „Zakaj vsi naši dnevi izginjajo in po tvoji jezi, o Bog, omagujejo; naša leta so misliti kakor pajčina (t. j. naše življenje je tako rahlo kakor pajčina, ki se koj raztrga). Dnevi naših let — v njih je 70 in pri močnejših 80 let in kar je pač več, so težava in bolečina.“ S to starostjo nastopi često nezmožnost za delo; profesorji na univerzi in na srednjih šolah dobijo takrat consilium abeundi, to je: morajo izpreči. In prav 18. dne tega meseca dopolni naš presvitli cesar in mogočni vladar Avstro-ogrske države Fran

Josip I. 70 let svoje dobe in z dnem 2. meseca decembra t. l. bode že 52 let vladar. To je dolga vrsta let človeškega življenja, dolga doba vladanja. Koliko je pač naš vladar ta čas sam doživel in skusil; kako močno pa tudi vplival in posegel v osodo avstrijskih in inozemskih narodov.

V tej dobi mu je bila skrb za varnost in obrambo države pred mnogimi sovražniki. Le nerad je šel v vojsko, a kedar je bilo treba, takrat pa z vso vnemo. Tako se je udeležil že kot 17letni nadvojvoda pod vodstvom maršala Raddeckega vojske na Laškem zoper Piemonteze. Leta 1859. se je sam postavil vojski na čelo, ki je bila zoper združene Francoze in Italijane ter je osebno navduševal vojake k hrabrosti. Leta 1866. je bila vojna na Českem in na Laškem: ta se je srečno, una nesrečno končala. Leta 1878 smo zasedli Bosno z 200.000 možmi. Potem smo imeli mir. A za razvoj armade je bil cesar tako vnet, da je ona glede množine in izvežbanosti dospela na visoko stopinjo. Tako v čisljih je v inozemstvu, da druge države hrepenijo po zvezi z našo državo, in naša država je zelo vplivna v razsodišču evropskih velesil.

Naš cesar je knez miru; njemu gre zasluga, da tekom zadnjih 28 let ni bilo nobene velike vojske v Evropi.

Oglejmo si zdaj naporovanje našega cesarja v prid in prospah narodov na polju prosvete in kulture. Njegovo delovanje je bilo obširno glede vere, vede, umetnije, poljedelstva, obrti, trgovstva in dobrodelnih naprav.

Glede vere in sv. katoliške cerkve smelo trdimo, da je bil cesar njima velika opora. Sam se je skazal čestokrat poslušnega sina sv. cerkve. N. pr., ko je bival l. 1883. meseca julija v Ljubljani, poslal je dvornika v škofijo ter prosil po njem škofa Krizostoma za dovoljenje, naj se smejo pri dvornem obedu na petek mesne jedi uživati; kar je seveda škof rade volje dovolil.

Z ozirom na vedo in znanost je povdarjati, da je bilo za njegove vlade veliko novih ljudskih in srednjih šol ustanovljenih, precej družeb vedi in znanosti v prid osnovanih. Veliko se je torej storilo za naobrazbo narodov, ki so se tem potem vspeli na visoko stopinjo znanosti, omike in olike.

Istotako so umetnije dobivale dokaj pospešila in netila ter so močno napredovale.

V prospah kmetijstva je bilo kmetijsko ministrstvo osnovano, razne kmetijske šole ustanovljene; kmetijske družbe dobivajo od države velike svote raznim strokam kmetijstva v korist.

Za obrt se je veliko storilo in žrtvovalo. Razne obrtne šole so bile osnovane, in obrtni nadzorniki v prid delalcem vpeljani.

Tudi trgovina se je bujno razvila, zlasti odkar železnice vežejo izhod z zahodom in sever z jugom in kar se je razširila plovba po rekah in po morju, kjer ladije majhno in veliko razno blago odvažajo in dovažajo.

In koliko dobrodelnih naprav je dobrotljiva roka cesarjeva oživila in obdarovala! Koliko cerkvam, šolam, občinam, ponesrečenim po ognju in povodnji in drugim nezgodam je bil na roki. On z jednako ljubeznijo objema vse narode svoje obširne države in po očetovsko za vse skrbi. Najlepše pa se kaže njegovo plemenito srce v njegovem vedenju nasproti revežem in nesrečnežem. Povsodi, kjer je v njegovih deželah zadela cele občine ali cele krajine kakšna velika nesreča, povsod je bil in je še naš cesar, ako ne vedno ravno prvi, pa vsaj izmed prvih, ki ponudijo ponesrečencem svojo človekoljubno pomoč. Izgledov za to je nebroj. Tu naj sledi ta-le: O veliki noči 1895 je znana strahovita nesreča — potres — zadela naše glavno mesto Ljubljano in del kranjske dežele. Komaj je cesar o tem izvedel, koj je brzojavno izrekel mestu svoje sožalje, ter je res cesarsko radodarnostjo dal kot dar 10.000 gld. Dne 7. maja pa je prišel sam v Ljubljano, osebno se prepričal o škodi, povzročeni v tisti usodni noči, ogledal si vse razvaline in vse priprave, ki so se v prvi naglici storile za ljudstvo, bivajoče večidel na prostem; povsodi je tolažil, vspodbujal in posamezno zahvalil vse, ki so ponesrečencem pomagali v prvi bedi in sili. Pri slovesu na kolo-dvoru pa je rekel zbrani gospodi: „Strmim nad velikostjo nesreče. Kar sem videl, presega daleč to, česar sem pričakoval. A bodite prepričani, da storim vse, kar morem, da dobita mesto in dežela izdatne pomoči.“

Zlato cesarjevo srce se kaže tudi v tem, da vedno rad prihaja med svoje narode in da ima za vsakega: plemenitaža in prostaka, za gospoda in kmeta prijazno in ljubeznivo besedo.

Zlasti pa naklanja svojo skrb in pomoč be-težnim in bolnikom. Dne 15. junija t. l. je obiskal naš presvitli cesar „hišo usmiljenja“*) ali hiralnico na Dunaju. Ondi bivajo neozdravljivi bolniki vsake vrste; božjastni, rakovi i. dr. In h tem „trpinom bolečin“ je prišel cesar, ki je prestal boli in bolesi več ko drugi. Hotel je po svojem obisku, po svojem ljubeznivem vprašanju oveseliti, zadnje veselje je hotel napraviti onim neozdravljivim vsakega naroda, vere in

spola, ki sede v „smrtni senci“ v pravem pomenu besede. Cesar je došel ob 1. popoldne ter bil je po vodstvu in osobju tega zavoda vsprejet. Potem ko mu je prelat dr. H. Zschokke predstavil posamezne gospode, šel je vladar v kapelo, kjer mu je prelat podal aspergil. Na to je cesar pokleknil in nekoliko kleče pomolil. Na to je nastopil pot po dvoranah za bolnice in bolnike. V prvi sobani je prelat Zschokke cesarja primernim govorom nagovoril in omenjal, da je danes hiši blaženstvo došlo, v misel je vzel pokojno cesarico, ki je često obiskala to bolnišnico. Cesarju se je za milostni obisek zahvalil ter ga zagotovil molitve hvaležnih in oveseljenih bolnikov. Cesar ga je ginjeno slušal ter odgovoril: „Lepo se Vam zahvaljujem na lepem nagovoru, zlasti ker ste omenili tudi pokojne cesarice.“

Potem je sledil eno uro trajajoči obhod po sobanah, sobah, mostovžih; po stopnicah je šlo gori in doli. Povsod je cesar kaj vprašal in je govoril tolažilne besede. Bolnike je vpraševal: „Kako se počutite, ste li zadovoljni?“ Bolniki so hvaležnimi pogledi proti nebu in proti cesarju odgovarjali. Nekaterim bivšim vojakom je bil cesar posebno prijazen. Besede zahvale in blagoslova so sledile vladarju.

Ko pa je došel k odločeni sobani kužnih bolnikov, hoteli so mu generalni adjutant in predstojniki vstop zabraniti. A cesar pa je dejal: „Zakaj pa ne noter? To nič ne de; tudi noter je stopiti.“ Vladar torej vstopi in tolaži ondi s smrtjo se boreče bolnike.

Cesar je tudi še šel po raznih drugih sobah. „Bog plačaj! vrnite se kmalu“, klicali so bolniki. Neka žena je izrazila željo, da bi mogla cesarju roko poljubiti; želja se jej je izpolnila. Potem si je cesar tudi ogledal obednico in šivalnico. Tu so bile vladarju predstavljene razne prednice-usmiljenke. Na njihove prošnje se je vpisal v spominjsko knjigo, povpraševal po posetih pokojne cesarice ter je ginjen ogledoval podpise o priliki njenih obiskov. Potem se je podal v pritičje in si ogledal kuhinjo in perilnico in dvorišče ter se jako laskavo izrazil o snažnosti, ki jo je povsodi našel. Pri odhodu rekel je funkcionarjem: „Izredno sem zadovoljen s to napravo.“

Pri obhodu cesarjevem po sobanah so klicali bolniki: „Hvaljen bodi Jezus Krist“ in mili „Bog plačaj“ je sledil cesarju iz vsake sobe. Rahločutni vladar je vzel saboj prepričanje, da je donesel bolnikom veliko veselja ter da jim ostane ta dan v nepozabnem spominju. — Kdor pa je bil navzoč in priča tega obiska cesarjevega „v hiši usmiljenja“, pritrdil bode gotovo izjavi nekega nemškega obiskovalca tega zavoda, ki

*) Opis te hiše prinese »Dan.« prihodnje številke. Ured.

slove: „Vpliv vere in krščanstva kaže tu zmagovalno svojo moč tako, da spreminja najbridkejšje boleštne vsklike v molitev. Cesarju, možu bolečin, pa je dano, da pri vsem bolu in vsi tugi napravlja tem revežem le samo srčnega veselja“.

Mili Bog usliši srčne vzdihljeje one zahvale, ki so vladarja iz „hiše usmiljenja“ spremljali v njegovo pisarno.

Naš presvitli cesar se torej ni le pokazal junaka na bojnem polju, ampak tudi pri bolniški postelji svojih zvestih, pa zapuščenih podanikov, in sicer v takem slučaju, ko drugi ljudje, ne le gospoda, ampak tudi priprostaki beže. Kaže se očeta tudi revnim, bolnim in trpečim. In ko bode sodnji dan Sin Božji pravičnim delil krone plačila in časti in izvoljenim klical: „Pridite blagodarjeni mojega Očeta in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta — zakaj bolan sem bil in ste me obiskali —“ takrat se bodo odprle bukve življenja, v katerih so zabeležena tudi vsa dobra dela usmiljenja našega presvitlega cesarja in prejel bo tudi on zaslužno plačilo in krono časti.

Ta spis pa naj se konča z besedami, katere je izustil prelat Zschokke h koncu svojega govora: „Najdobrotljivejši Bog ohrani v svojem usmiljenju Vaše Veličanstvo duševno in telesno močno in trdno do skrajne meje človeškega življenja v blagor naši mili domovini in Vašim združenim narodom. Ohrani Vas v tolažbo in srečo vsem siromakom, bolnikom in trpinom ter Vas spremljaj s svojim obilnim blagoslovom!“

Župnik Alojzij Kummer.

MIHAEL,

po božji milosti in po božjem usmiljenju

knežskof lavantinski,

mногоčastiti duhovščini in vsem vernikom svoje škofije

pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in

Boga Sina v edinosti svetega Duha.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Na veke. Amen.

(Dalje.)

Ljubljeni v Gospodu!

Jesus Christus Deus-homo regnat, imperat. Jezus Kristus Bog-človek vlada, gospoduje. Učlovečeni Sin božji, naš Odrešenik Jezus Kristus je resnično kralj in vladar.

Na vprašanje rimskega deželnega oblastnika Poncija Pilata: Torej si ti kralj, je odgovoril sam jasno in odločno: Jaz sem kralj. (Jan. 18, 38). In Pilat ga je predstavil ljudstvu kot kralja: Glejte, vaš kralj! (Jan. 19, 14). Ta

naslov se mu je dal očitno pred vsim svetom. Pilat, ki je bil orodje v božji roki, ga je ukazal pripeti na križ, pisanega v treh jezikih, hebrejski, grški in latinski. Ko so Judje temu ugovarjali, jim je Pilat odgovoril: Kar sem pisal, sem pisal. (Jan. 19, 22). Kakor stoji pisano, tako naj ostane. In tako je res ostalo, in ta naslov še zmerom stoji na naših križih. Jezus je umrl na križu in si je tako ustanovil kraljestvo, vladarstvo ne le nad Judi, temveč nad vsemi ljudstvi zemlje, da bi vsi, nad katerimi vlada in gospoduje, dosegli večno življenje kot svoj edino pravi zadnji namen. Izvrševaje to milostno vladarstvo, je prav po kraljevo podaril na križu desnemu razbojniku nebeško kraljestvo.

Velikost njegove vladarske oblasti in neskončnost njegovega kraljestva potrjujejo njegove besede: Moje kraljestvo ni od tega sveta (Jan. 18, 36), in Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. (Mat. 28, 18). V skrivnem razodetju sv. apostola Janeza se imenuje Kralj kraljev, Gospod gospodovačev (Skr. raz. 19, 16), kakor ga je bil označil že prerok Mihej kot Gospodovalca v Izraelu (Mih. 5, 2) in zadnji izmed prerokov, Malahija, kratko kot Gospodovalca (Mal. 3, 1). Psalmist pa je prerokoval o njem: On bo gospodoval od morja do morja, in od reke do pokrajin zemlje. In molili ga bodo vsi kralji zemlje; vsi narodi mu bodo služili. (Ps. 71, 8. 11). Ko je šel slovesno v Jeruzalem, pozdravljalo ga je ljudstvo, kličeč: Hosanna... rex Israel! Hozana... kralj izraelski! (Jan. 12, 10).

Kraljevo čast pa ima Jezus Kristus ne le zato, ker je iz kraljevega rodu Davidovega, kar bi mu dalo samo le oblast nad kraljevstvom Judovim; zato je tudi zbežal na goro, ko so prišli, da bi ga vzeli in storili kralja (Jan. 6, 15); kraljeva čast mu marveč pristoji prvič zaradi prednosti, katero ima njegova človeška narava pred vsemi stvarmi vsled osebnega zedinjenja z njegovo božjo naturo; in pristoji mu drugič, ker je vse ljudi, vladarje in podložnike rešil iz suženjstva greha in satana, in jih je s svojo dragoceno krvjo pridobil v svojo posest in last.

Prav zanimivo in primerno pišejo sv. oče papež Leon XIII. v svoji zgoraj omenjeni okrožnici Annum sacrum z dne 25. majnika 1899, v kateri izražajo željo, da se naj ves človeški rod posveti presvetemu srečnemu Jezusovemu, o vladarski pravici in kraljevski časti Jezusa Kristusa: „Najvišji dokaz čiščenja in vdanosti se povsem spodobi Jezusu Kristusu, ker je najvišji vladar

in gospod. Njegova oblast se namreč ne razteza le čez katoliška ljudstva, ali le čez one, ki vsled veljalno prejetega svetega krsta spadajo pravoma k cerkvi, dasiravno so jih zmote zapeljale na krivo pot, ali jih razkol loči od ljubezni, temveč obsega tudi one, ki nimajo krščanske vere, tako, da je po vsej pravici vesoljno človeštvo v oblasti Jezusa Kristusa. Kajti on, ki je Edinorojeni Očeta in je ž njim enega bistva, svetloba njegovega veličastva in podoba njegovega bistva (Hebr. 1, 3), on mora imeti tudi z Očetom vse skup, skuptorej tudi oblast čez vse stvari.

Zato govori Sin božji sam o sebi po preroku: Jaz pa sem od njega postavljen kralj čez Sijon, njegovo sveto goro. — Gospod mi je rekel: Moj sin si ti; danes sem te rodil. Prosi me, in dal ti bom narode v delež in pokrajine zemlje v tvojo lastnino. (Ps. 2, 6—8). S temi besedami izpričuje, da je prejel od Boga oblast čez vso cerkev, katera se prisposablja gori Sijonski, pa tudi čez ostalo zemljo, kakor daleč segajo njene meje. Na kateri temelj pa se opira ta oblast, učijo dovolj jasno besede: Moj sin si ti. Prav zato namreč, ker je sin Kralja vseh stvari, je dedič vse oblasti; zato se pravi: Dal ti bom narode v delež. Tem besedam je podobno, kar piše sv. apostol Pavel: Kateriga je postavil dediča vseh rečij. (Hebr. 1, 2).

Toda Kristus kraljuje ne le vsled prirojene pravice kot edinorojeni Sin Božji, temveč tudi vsled pridobljene pravice. Otel nas je namreč oblasti teme (Kol. 1, 13) in je dal samega sebe v rešilo za vse. (I. Tim. 2, 6). Postali so torej njegovo pridobljeno ljudstvo (I. Petr. 2, 9) ne le katoličani in vsi, ki so veljalno prejeli sveti krst, temveč vsi ljudje in vsak posamezen človek.

Torej je Jezus Kristus najvišji in vrhovni Gospod po prirojeni ali dedni in po pridobljeni ali kupni pravici. Veste, da niste rešeni s strohljivim zlatom ali srebrom... temveč z drago krvjo Kristusovo, tako piše prvi rimski papež, sv. Peter (I. 1, 18. 19). In sv. Pavel vpraša po pravici: Ali ne veste... da niste svoji? Kajti kupljeni ste za drago ceno. (I. Kor. 6, 19). Slično govori sv. Avguštín v svoji 120. razpravi o sv. Janezu: „Vprašate, kaj je odkupil? Glejte, kaj je dal, in našli boste, kaj je odkupil. Kri Kristusova je cena. Koliko velja? Koliko, če ne ves svet, če ne vsa ljudstva? Za vse je dal, kolikor je dal.“ In prvak bogoslovcev, veleumni sv. Tomo Akvinski, pripazuje stvarno: „Vse je podložno

„Kristusu z ozirom na oblast, čeprav mu ni še vse podložno s pogledom na izvrševanje oblasti.“ (Summa theol. III. q. 58, a. 4 ad 2).

Ker je torej Jezus Kristus najvišji vladar, mora imeti tudi kraljevstvo, v katerem vlada in zapoveduje. In to njegovo kraljevstvo na zemlji je od njega utemeljena ena, sveta, katoliška in apostolska cerkev, v kateri vlada po resnici, pravici in ljubezni. Kot najvišji oblastnik ima neoddatno pravico, dajati postave tudi vladarjem in njihovim državam; in to je storil po večno veljavnih zakonih svojega evangelija, ki zato kot najvišji zakonik veže vsa ljudstva in vse države. Ta neizpremenljiva, od Boga potrjena postava evangelija je najmočnejša podlaga obstoju in blagostanju vsakega kraljestva. Ako se izpodkoplje ta temelj, je pogin neizogiben. Drugega temelja namreč ne more vložiti nihče, razen tega, ki je vložen, kateri je Kristus Jezus. (I. Kor. 3, 11).

Čudovita je moč in oblast Jezusa Kristusa, gospoda vesoljnega sveta. Noben kralj ne vlada tako dolgo, kakor on. Svetna kraljestva razruši zdaj sila močnejšega, zdaj notranji razpad, in smrt pokonča oblast slehernega vladarja, kakor to kratko, pa krepko izraža modri Siracid: Danes kralj, jutri pa mrlič. (Sirah. 10, 12). Oblast božjega Odrešenika pa je večna, kakor je nadangel Gabrijel oznanil Mariji, materi Jezusovi, rekoč: Kraljeval bo vekomaj in njegovega kraljestva ne bo konec. (Luk. 1, 33). Pa tudi tako daleč ne vlada noben kralj kakor Jezus Kristus. Njegovo kraljestvo objema nebo in zemljo; ker v imenu Jezusovem se morajo uklanjati vsa kolena teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo. (Filip 2, 10). Kristus zapoveduje angelom, in služijo mu v veseli pokorščini. On zapoveduje hudim duhovom, in morajo se umakniti. (Mat. 8, 31. 32; Mark. 1, 27). On gospoduje nad dušami v vicah, in vse mu v ponižni vdanosti poklanjajo svoje zadostitve. On gospoduje nad dušami ljudi, in na milijone jih podvrže njemu svoj um po veri in svojo voljo po pokorščini do njegovih zapovedij. Že na tisoče in stotisoče jih je za njega trpelo vezi in ječe, prenašalo je bolečine in muke, pa mu je žrtvovalo prostost, zdravje, blago in življenje. Ko je sv. Polikarpu, škofu Smirnskemu, zapovedal sodnik, da naj preklinja Jezusa Kristusa, je častitljivi starček odgovoril z apostolsko prostodušnostjo: „Že šestinosemdeset let služim svojemu kralju, in nikdar mi ni storil kaj žalega. In njega naj bi preklinjal?“ In apostolski mož je bil ves srečen, da je mogel trpeti smrt ognja za svojega najvišjega gospoda in učenika.

Svoje vladarstvo, po katerem svet osrečuje in obžaluje z razsvetljevanjem, opravičevanjem in s posvečevanjem duš, to svoje vladarstvo izvršuje Jezus Kristus na zemlji po svojem vidnem kraljestvu, to je po katoliški cerkvi, za katere razširjanje moramo moliti vsak dan, kakor tudi za to, da je in da se množi v nas kraljestvo milosti božje, to je vera, upanje in ljubezen, in da se nekdaž udeležimo nebeškega kraljevstva. *Adveniat regnum tuum! Pridi k nam tvoje kraljestvo!* (Mat. 6, 10). V cerkvi vlada in zapoveduje Kristus po svojem namestniku, po vsakokratnem rimskem papežu, kateri v dušnih zadevah vodi krščanska ljudstva, postavlja škofo, pošilja blagovestnike po vsem svetu, zavrača zmote, uči resnico, oznanjuje mir, spominja vladarje in vladane, predstojnike in podložne njihovih dolžnostij ter jih vzveličalno svari in opominja.

Cerkev je z vso gorečnostjo izvrševala svojo vladarsko službo tudi v dotekajočem stoletju, ki je videlo obči cerkveni zbor, in v katerem so se določile ter v pospešitev božje časti in v vzveličanje duš razglasile važne verske resnice, kakor resnica o brez madeža izvirnega greha spočeti devici in materi božji Mariji. Besede papeža-kralja Leona XIII. v mnogoštevilnih prekrasnih okrožnicah so odmevale in odmevali po vsem omikanem in olikanem svetu, kakor malokdaj. Cerkevna ustava, ker sveta in božja, se ni izpremenila in se je vrlo obnesla, medtem ko je omahovalo in se porušilo mnogo svetnih držav. Naša sveta katoliška cerkev, o katere božjem začetku in njenih znamenjih sem obširneje govoril v svojem pastirskem listu z dne 18. januarja 1893, naša sveta katoliška cerkev je v devetnajstem stoletju rastla vsestransko; ojačila se je na znotraj in povzdignila se je na zunaj.

Njena najtrdnjša podpora in moč je bila in je še zmerom njena neločljiva enota in edinost. Dvestoinpetdeset milijonov katoličanov je eno telo, polno krepkega življenja, polno moči in gibanja, ker je njegova glava Jezus Kristus in njegova duša sveti Duh. Katoliški kristjani spoznavajo povsod tisto vero, prejemaajo tiste zakramente, opravljajo tisto daritev, izpolnjujejo tiste božje in cerkvene zapovedi. Za to sveto in izveličalno edinost je prosil Jezus pri zadnji večerji svojega nebeškega Očeta (Jan. 17, 11. 20—23), in jo je izprosil od njega, in zdaj po njej nepremagljivo vlada na svetu. Kako razdvojeno in razcepljeno je vendar človeštvo zunaj cerkve! O najvažnejših naukih, o glavnih resnicah, kakor o Bogu, o ustvarjenju sveta, o duhovnosti in nemrljivosti duše, o zadnjem namenu človekovem,

o dobrem in hudem na svetu, o življenju po smrti se izražajo, odobravajo in zagovarjajo najnasprotnejše misli, najnasprotnejši nazori. Zahvaljujmo Boga, predragi škofljani, zahvaljujmo ga goreče, za ohranitev edinosti v veri in držimo se trdno ene vere, tistih zakramentov, enega vidnega poglavarja, ki ga je postavil Kristus v ohranitev vzvišene, blagovite enote in edinosti v svoji cerkvi! Molimo radi na pobožni namen, da ponehajo krive vere in razkoli, in da bo skoraj le en pastir in ena čreda! (Jan. 10, 16). Prizadevljimo si pa tudi, da bomo edini med seboj, kakor so bili prvi kristjani eno srce in ena duša (Djan. ap. 4, 32). in kakor želi tako srčno sv. Pavel: Bodite ene misli, imejte mir, in Bog miru in ljubezni bode z vami (II. Kor. 13, 11).

Kristus vlada v cerkvi nadalje po njeni svetosti. Cerkev opravičuje, posvečuje in blaži svoje otroke po svojih svetstvih. Ona izpopolnuje človeka, ker mu pomaga zatirati divje strasti in vaditi se v čednostih. In prav v dotekajočem veku, koliko junakov v krščanskih čednostih, koliko pogumnih spoznavalcev in mučencev Jezusa Kristusa se je prištelo blaženim ali pa svetim! Po uradnem zapisniku svete kongregacije obredov jih je vseh skup 310, med njimi 264 mučencev. Jaz sam sem se dne 27. majnika 1897. udeležil genljive slovesne posvete blaženega Petra Fouriera in blaženega Antona Marije Zaccarija v cerkvi sv. Petra v Rimu. Sicer so pa papež Leon XIII. doslej že edenintrideset pobožnih oseb prišteli blaženim in deset svetim. Tudi v tekočem svetem letu bodo obravnavali v Rimu razne zadeve blaženih oseb, na primer čudeže častitljive služabnice Krescencije Hoess iz Kaufbeurna; posveto blaženega Janeza de la Salle, ustanovitelja družbe šolskih bratov; blaženega očeta de la Kolombiera iz družbe Jezusove, modrega vodnika izvoljene učenke presv. srca Jezusovega, blažene Mariete Alakok. Da, le katoliška cerkev, varihinja vere in oskrbnica bogatega zaklada milostij vodi k čednosti in svetosti, ker je sama sveta v svojem začetniku, v svojem nauku, v svojih zakramentih, v svojih blaženih udih v nebesih. Posvečujmo se tudi mi, ljubljeni škofljani, po zvestem izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedij, po pogostem prejemanju svetih zakramentov, po vestnem opravljanju zapovedanega posta, s katerim se krotijo hude želje in strasti, po natančnem izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnostij, po izvrševanju duhovnih in telesnih del krščanskega usmiljenja! Delajmo pokoro, ker približalo se je nebeško kraljestvo! (Mat. 4, 17). Posvečujmo se zlasti v tem svetem letu, ker to je naš poklic in naš

namen, kakor uči sv. Pavel, pišoč Solunčanom: *Haec est voluntas Dei: sanctificatio vestra*. To je volja božja: vaše posvečenje. (I. Tes. 4, 3).

Kristus vlada in gospoduje nadalje po vesoljnosti in po apostolnosti svoje cerkve. Cerkev je vesoljna, splošna ali katoliška, ker je ustanovljena za vse ljudi, za vse čase in za vse kraje, in ker je v resnici razširjena črez vseh pet delov sveta in še vsak dan in vsako uro prodira globlje in dalje. Ona je apostolska, ker se v njej še vedno nahajajo apostoli, ki oznanjujejo apostolski nauk ali veselo oznanilo vzveličanja in ga branijo nepopačeno in nepokvarjeno. Prvak apostolov sv. Peter živi v posvečeni osebi rimskega papeža, zdaj Leona XIII., kateri je zares apostolski, od duha sv. Petra nadahnen vladar svete cerkve in je sveto apostolsko stolico povzdignil do visoke in do najvišje veljave. Ostali apostoli pa živijo in delujejo v katoliških, z Rimom zedinjenih škofih in v duhovnikih Gospodovih, posvečenih in poslanih od škofov. Cerkev je še vedno pozidana na temelju, ki je Jezus Kristus kot glavni vogelni kamen, apostoli pa so stebri sijajne božje stavbe in verniki njeni zidovi, tako da ostanejo zmerom resnične besede drugega prvaka apostolov sv. Pavla: Vi ste ... meščani svetih in domačini božji, vzdani na stalo apostolov in prerokov, poglobitni vogelni kamen pa je sam Kristus Jezus, na katerem je sestavljeno vse zidovje in raste v svet tempelj v Gospodu, v katerega ste tudi vi vzdani v prebivališče božje v duhu. (Efež. 2, 19—22).

Po svojem vidnem namestniku vlada Kristus nevidno na svetu in bo vladal, dokler ne bo vse podvrženo njegovim nogam. (I. Kor. 15, 26). Poslednji dan se bo prikazal v oblakih naba z veliko močjo in z velikim veličastvom (Mat. 24, 30), obkrožen od nebeške vojske, in bo kot najvišji gospod sodil žive in mrtve. Tedaj ga bodo spoznali vsi za kralja v njegovo slavo, pa ne vsi v svoje vzveličanje. Tedaj bodo morali stopiti vsi pred Kristusa, se mu bodo morali vsi prikloniti in klicati: Kristus vlada, Kristus zmaguje, Kristus se proslavlja!

Tako ima naš Gospod in Vzveličar Kristus Jezus visokost in veličastvo, katero zahteva od nas vse spoštovanje in vso podložnost, pa vse čiščenje in moljenje. On je najveličastnejši kralj, ki v svoji oblasti in veljavi, v svoji bliščobi in slavi presega neskončno vse zemeljske kralje in vse nebeške kneze, moči, gospodstva in poglavarstva. Po vsej pravici je rekel o njem nadangelj Gabrijel njegovi blagoslovljeni materi Mariji:

On bo velik in Sin Najvišjega imenovan. Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega očeta, in bode kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj in njegovega kraljestva ne bo konec. (Luk. 1, 32. 33). Kot kralj se je dal takoj po rojstvu Modrim iz jutrove dežele poiskati, moliti in kraljevo obdarovati. Kot Bog in kralj je velel na križu viseč, da je otemnelo solnce, da so pokale skale, in se je iztrgal iz lastne moči najstrašnejši oblasti na zemlji, oblasti smrti. V nebesih kraljuje ob desnici svojega Očeta in tamkaj izvršuje sam svojo neomejeno vladarsko oblast, na zemlji pa po svojem veličastnem, trdno zedinjenem in urejenem kraljestvu, po svoji cerkvi, katera posvečuje neumrjoče duše in jih pripravlja za posest nebeškega kraljestva.

Zares, veličasten in vzvišen in zato vse slave vreden je naš Gospod in Vzveličar Jezus Kristus! Nobena moč sveta mu ne more vzeti vladarskega žezla. On vlada in mora vladati. Oportet autem illum regnare. (I. Kor. 16, 25). On ne sme trpeti poleg sebe nobenega vladarja, ki bi prekrizeval njegove najsvetejše namene in njegove najmodrejše sklepe. Tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, Jesu Christe. On edini Sveti, edini Gospod, edini Najvišji mora dognati in izvršiti svojo najsvetejšo voljo. On mora voditi duhove ter vnemati in vladati srca, ker je pot, resnica in življenje. (Jan. 14, 6). Ko bi on ne vladal po svoji resnici, po večno veljavnih postavah pravice, pravosti in krščanskega napredka, in ko bi on ne blažil in ne posvečeval volje človeške po svojih svetstvih, ne bi bilo miru, trajal bi boj in pogin brez konca.

Gotovo, Kristus mora vladati kot neskončno dobri in pravični vladar. Njegove neizpremenljive večne postave so brezpogojno resnične, vzveličalne in koristne tako, da sme in mora zahtevati, da se natančno in zvesto izpolnujejo in izvršujejo. In v resnici, uklanjajo se jim vsi, dobri radovojno, hudobni pa, ki kličejo: Nočemo, da bi kraljeval ta črez nas (Luk. 19, 14), se jim morajo pokoravati prisiljeni. Kristus mora vladati, dokler niso vsi sovražniki položeni pod njegove noge (I. Kor. 15, 25), kar se bo zgodilo, ako ne prej, na sodni dan, kadar bo kot vladar, kot najvišji kralj in sodnik ves svet sodil in podvrgel svoji oblasti Oče ne sodi nikogar, temveč je Sinu dal vso sodbo, da vsi častijo Sina, kakor častijo Očeta. (Jan. 5. 22. 23).

Ker je temu tako, kažimo, preljubi škofjani, da smo zvesti podložniki Jezusovi, po popolni

pokorščini do njegovih svetih zapovedij! Bojumo se pogumno in stanovitno za njegovo kraljestvo. zoper katero sovražniki neprestano besnijo in divjajo. Hočejo je razrušiti, hočejo Kristusa celo odstraniti in odpraviti iz človeške družbe. Skoraj bi mogli vzdihovati z Marijo Magdaleno: Vzeli so mojega Gospoda, in ne vem, kam so ga položili, (Jan. 20, 13). In kar je Janez Krstnik očital Judom: Mesija stoji v sredi med vami, pa vi ga ne poznate (Jan. 1. 26), to bi mogli dandanes očitati prav mnogim. Jezus stoji v sredi med njimi, pa ga ne poznajo, ali ga poznajo premalo in ga nočejo poznati. Takim velja strašno zažuganje: Kdor se sramuje mene in mojih besed... njega se bo sramoval tudi Sin človekov, kadar pride s svetimi angelji v veličastvu svojega Očeta. (Mark. 8, 38).

† **Mihael,**

knezškof lavantinski.

(Konec prihodnjič.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva. Nameni za mesec julij 1900. (Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Mir narodov po cerkvi.

b) Posebni nameni:

10.) **Sv. Lavrenčij.** Kandidati duhovskega stanu. Gojitev ljubezni do sovražnikov. Mnoga društva z njihovimi načelniki.

11.) **Sv. Filomena.** Pospeševanje naprav za varstvo deklic, ki so v nevarnosti. Zabranitev slabih knjig in podpiranje dobrih časopisov. Trgovci.

12.) **Sv. Klara.** Ženski redovi in njihovi zavodi. Zadoščenje za mnoga bogoskrunstva v sedanjem času. Zabranitev mešanih zakonov.

13.) **Sv. Ivan Berchmans.** Obvarovanje mladine pred zapeljevanjem. Slovenska mladina. Ugodna rešitev šolskega vprašanja. Mnoge nesrečne rodovine.

14.) **Sv. Evzebij.** Nastopanje uradov proti rednemu širjenju nevere med ljudstvom. Zopetna pridobitev dobrega imena. Obvarovanje poljskih pridelkov.

15.) **Vnebovstetje D. M.** Marijanska kongregacija in dovoljenje, da bi se smela vpeljati na srednjih šolah. Avstrija in Ogersko. Težke stanovske dolžnosti.

16.) **Sv. Hiljaci.** Katoliška cerkev na Ruškem in Poljskem, Delalske duhovne vaje. Pomoč v hudi denarni zadregi.

17.) **Sv. Liberat.** Mnoge važne redovne zadeve. Ljudsko društvo za katoliško Nemčijo. Poljedelci.

18.) **Sv. Helena.** Avstrijski cesar. Jedinost katoličanov in njihovih voditeljev. Imenitni ženski sloji.

19.) **Sv. Joahim.** Sv. oče. Obnovitev krščanskega družinskega življenja. Neki redovni general in njegova občina. Jubilejna romanja.

20.) **Sv. Bernard.** Vzdrževanje redovnih družeb na Francoskem. Dijaške duhovne vaje. Važna literarna dela.

21.) **Sv. Ivana Frančiška Šantal.** Redovi v nadlogah. Iskreno gojenje čiščenja presv. Srca Jezusovega.

22.) **Sv. Timotej.** Kitajsko in ondotni misijoni. Duhovniki in obhajanci. Rodovine, katere je hudo zadela vojska v Juž. Afriki.

23.) **Sv. Filip Benicij.** Izboljšanje italijanskih razmer. Izpreobrnitev bramanov. Omejitev nepoštenega prizadevanja za službe.
N.

Zahvali.

Naj bode vekomaj čast in hvala sv. Jožefu za dobljeno zdravje! Brala sem enkrat v »Danici«, da je gotovo uslišan, kedor se zaupno v molitvi priporoča sv. Jožefu. Bolela me je roka tako hudo, da sem že dvomila, če bom še mogla kedaj kaj delati. Opravljala sem devetdnevno na čast sv. Jožefu in obljubila, da bom naznanila v »Danici«, če ozdravim. Takoj nato mi je roka ozdravela; zato s tem spolnujem hvaležno svojo obljubo in priporočam vsem, naj iščejo v boleznih pomoči pri sv. Jožefu!

J. K., Marijina hči v Škofji Loki.

* * *

Bil sem v hudih stiskah. Prosil sem pomoči Marije, svetega Jožefa in svetega Antona Padovanskega. — Rešen sem! Hvala Bogu! Čast nebeskim zaščitnikom!
Naduč. K. G.

Razgled po domovini.

Na Igu smo obhajali 22. jul. novo mašo. Ljudstva se je našlo ta dan na stotine iz Ljubljane in od drugod. Mlaji in slavaloki so pozdravljali na ulicah. G. novomašnik Anton Merkún je naprosil za svojega slavnostnega govornika svojega učitelja in voditelja izza prvih gimnazijskih let Tomo Zupana. V govoru je zlasti odsevala ljubezen govornikova do svojega alojzijeviskega gojenca. G. novomašnik je pa tudi že drugo leto eden najmarljivejših sotrudnikov Zupanove »Danice«. —

Popoldne je vsprejemal Presvetli mladeniče in dekleta v Marijino družbo. Oglasilo se je vseh doslej 139. Čast domačima gospodoma: administratorju dr. Ivan Mauringu in kap. Ivanu Traven, da sta dosegla tako lepih uspehov. Presvetli je po dokončani slovenosti tudi počastil za nekaj trenutkov veselo družbo na novomašnikovem vrtu. Ljudstvo je bilo navdušeno in je gorelo za ideje, za vzore, katere mu kažejo njega pravi voditelji.
J. M.

Sv. Jošt nad Kranjem je 1. avgusta t. l. dobil zopet za stalno nastavljenega duhovnika. Ob delavnikih je sv. maša navadno ob 6. uri, jeseni pa ob 7. uri. — Ob nedeljah in praznikih je sv. maša s pridigo zjutraj ob 6.; 5. nedeljo po Veliki noči, nedeljo po Velikem Šmarnu in kvaterno nedeljo jeseni pa tudi ob 9. uri. Krščanski nauk in litanije so popoldan ob 2. — Ob sobotah zvečer, kadar pride več romarjev, so tudi litanije in pridiga.
A. Š.

Listek.

Duhovne vaje za gg. učiteljice. Predstojništvo uršulinskega samostana v Ljubljani ustreza tudi letos kakor navadno željam gg. učiteljic, ki bi se rade udeležile duhovnih vaj. Obhajale se bodo od 2. do 6. septembra. Začetni govor bo 2. septembra zvečer, sklepni govor in skupno sv. obhajilo pa 6. septembra zjutraj Gospodičine, ki se jih želijo udeležiti, prosimo, da se oglašijo ustno ali pismeno vsaj do 1. septembra. Drugi ali celo tretji dan duhovnih vaj ni mogoče vstopiti.
Predstojništvo uršulinskega samostana v Ljubljani.